

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

1	00:00:00:12	00:00:05:05	Jag fick för mig att om man sågade huvudet
av mig och tittade ner–
2	00:00:05:09	00:00:08:11	–så skulle man se fyra årsringar.
3	00:00:08:15	00:00:13:17	Och snart skulle det bli fem,
för det var ju det som livet gick ut på.
4	00:00:27:22	00:00:34:01	Hej! Du lyssnar till "Inside the box",
prylar och personer i en globaliserad värld.
5	00:00:34:05	00:00:36:17	En podd producerad av Världskulturmuseet–
6	00:00:36:21	00:00:41:13	–och Centrum för kritiska kulturarvsstudier
vid Göteborgs universitet–
7	00:00:41:17	00:00:45:00	–i samarbete med Folkuniversitetet.
8	00:00:45:04	00:00:51:23	1927 på Paracashalvön i Peru

gjordes ett spektakulärt arkeologiskt fynd.

9	00:00:52:02	00:00:54:04	Där upptäcktes en gravplats–
10	00:00:54:08	00:00:58:08	–med 429 gravbylten av mumifierade människor–
11	00:00:58:12	00:01:06:00	–insvepta i broderade textilier av bomull och lamaull som var över 2 000 år gamla.
12	00:01:06:04	00:01:09:20	Dessa kallas i dag Paracastextilierna.
13	00:01:09:24	00:01:14:14	Det spektakulära i upptäckten är hur välbevarade textilierna var–
14	00:01:14:18	00:01:20:17	–eftersom de hade legat i ett torrt ökenlandskap, skyddade från syre och ljus.
15	00:01:20:21	00:01:24:16	1930 genomfördes en militärkupp i Peru–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

16	00:01:24:20	00:01:28:17	–vilket fick dramatiska följder
för Paracastextilierna–
17	00:01:28:21	00:01:31:24	–varav många plundrades
och fördes ut ur landet.
18	00:01:32:03	00:01:34:15	Många hamnade i privata samlingar–
19	00:01:34:19	00:01:39:18	–men också på dåvarande etnografiska
avdelningen på Göteborgs museum.
20	00:01:39:22	00:01:45:07	I dag ägs dessa av Göteborgs stad,
men förvaltas av Världskulturmuseet.
21	00:01:45:11	00:01:49:20	Utifrån denna spännande bakgrund
ska vi i dag prata om dessa textilier–
22	00:01:49:24	00:01:52:17	–men med ett fokus på deras textilhantverk–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

23	00:01:52:21	00:01:56:14	–och med kopplingar
till ett hissande tidsperspektiv.
24	00:01:56:18	00:02:01:08	Med mig i dag har jag
Kerstin Paradis Gustafsson, textilkonstnär–
25	00:02:01:12	00:02:05:15	–som har skrivit boken "Livets tråd".
26	00:02:05:19	00:02:11:19	Cecilia Candréus som är textilhistoriker
knuten till Uppsala universitet–
27	00:02:11:23	00:02:15:20	–och så har vi Bodil Jönsson,
professor emerita–
28	00:02:15:24	00:02:20:18	–fysiker, författare och tidsfilosof.
29	00:02:20:22	00:02:25:09	Jag själv heter Helen Arvidsson
och är intendent här på Världskulturmuseet.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 30 00:02:25:13 00:02:29:01 –Välkomna!
–Tackar.
- 31 00:02:29:05 00:02:31:11 Vi börjar med att öppna lådan.
- 32 00:02:31:15 00:02:34:21 Kerstin, vad ser du framför dig?
- 33 00:02:35:00 00:02:40:15 Jag ser ett av alla syskrin
som finns i museets samlingar.
- 34 00:02:40:19 00:02:43:17 Nu är det ju så med den här samlingen–
- 35 00:02:43:21 00:02:50:07 –att det är lite svårt att veta efteråt exakt
var det togs, troligen hör det till Paracas.
- 36 00:02:50:11 00:02:56:09 Men alla kulturer är ju begravda
i det där området.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

37	00:02:56:13	00:03:02:12	I syskrinet ligger ett nystan av nåt slag.
Vad mer ser du, Kerstin?
38	00:03:02:16	00:03:07:11	Ett litet beige nystan av bomullsgarn–
39	00:03:07:15	00:03:14:10	–och ett lite mer korvformat nystan,
också av bomullsgarn–
40	00:03:14:14	00:03:19:24	–och en halvfärdig väv – hoprullad.
41	00:03:20:03	00:03:24:10	Hela vävstolen, då – hela konstruktionen.
42	00:03:24:14	00:03:26:23	Spännande.
43	00:03:27:02	00:03:33:00	Vi fortsätter med din bok "Livets tråd",
som du alldeles nyligen gav ut.
44	00:03:33:04	00:03:38:03	Med utgångspunkt i denna,

- kan du berätta om titeln–
- 45 00:03:38:07 00:03:42:06 –och om trådens symbolik?
- 46 00:03:42:10 00:03:47:21 Ja... Alltså, trådar är ju urgamla.
- 47 00:03:48:00 00:03:50:21 Man vet inte när människan kom på den.
- 48 00:03:51:00 00:03:56:21 Somliga forskare säger att det var innan människan kom på att göra upp eld.
- 49 00:03:57:00 00:04:03:14 Men själva titeln,
den är faktiskt egentligen inte min–
- 50 00:04:03:18 00:04:09:22 –utan den gamle chefen här på museet,
Sven-Erik Isacsson...
- 51 00:04:10:01 00:04:17:07 Det var han som var eldsjälén här och som satte mig på jobbet att analysera textilierna.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 52 00:04:18:07 00:04:24:10 Då berättade han att hans indianer,
som han hade forskat på–
- 53 00:04:24:14 00:04:31:09 –de hade bara en tråd runt livet
och den tråden fick man absolut inte ta av.
- 54 00:04:31:13 00:04:38:01 Det hörde till deras livsfilosofi,
för det var detsamma som att döda nån.
- 55 00:04:38:05 00:04:43:13 Och när jag satt där och tittade,
i mikroskop, luppar och sånt–
- 56 00:04:43:17 00:04:49:19 –så upptäckte jag ju...att inga trådar är av.
- 57 00:04:49:23 00:04:54:02 Det som är så fantastiskt,
som med vävstolen här i...
- 58 00:04:54:06 00:05:00:01 Alla bitar vävs i exakt den storlek de ska ha.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 59 00:05:00:05 00:05:06:01 Vi är vana vid att man väver långa vävar och klipper så stor bit som man behöver.
- 60 00:05:06:05 00:05:08:07 Men nej...
- 61 00:05:08:11 00:05:13:16 Och det här kan man ju inte se på andra samlingar, tror jag.
- 62 00:05:13:20 00:05:20:09 Det som är unikt med Paracassamlingarna är att det är så många hela föremål.
- 63 00:05:20:13 00:05:24:18 Vi ser liksom alla ändar på ett tyg–
- 64 00:05:24:22 00:05:28:17 –och då ser vi ju att det är ingen klippt kant.
- 65 00:05:30:01 00:05:35:17 Det finns mycket uttryck om det där, jag har fått nån liten idé om–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 66 00:05:35:21 00:05:43:06 –att hade det funnits fler fynd i världen
med hela bitar–
- 67 00:05:43:10 00:05:48:21 –så hade vi kanske hittat fler kulturer
där det var så att tråden var helig.
- 68 00:05:49:00 00:05:55:15 Du får inte ta av den, med det följer att du
måste spinna den så lång som den ska vara.
- 69 00:05:55:19 00:05:59:05 Och bara det...är ju...
- 70 00:05:59:09 00:06:02:16 Det är en otroligt mycket svårare teknik.
- 71 00:06:02:20 00:06:09:16 Ja, om du tänker dig att du ska sy i en knapp
i din skjorta, och så får du inte klippa av tråden.
- 72 00:06:09:20 00:06:14:02 Du måste veta från början
ungefär hur mycket tråd du behöver.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 73 00:06:14:06 00:06:20:17 –Och hur mycket tråd du ska spinna.
–Fascinerande! Så tråden är helig, livets tråd.
- 74 00:06:20:21 00:06:27:06 –Sen har jag läst att saxen också...
–Den är jättefarlig.
- 75 00:06:27:10 00:06:31:02 Det är den ju, för den klipper i livets tråd.
- 76 00:06:32:01 00:06:36:13 I din bok skriver du att det är väldigt vanligt
att man frågar:
- 77 00:06:36:17 00:06:42:19 "Hur lång tid tar det att väva och brodera
de här textilierna?"
- 78 00:06:42:23 00:06:46:18 Men att du också tycker
att den frågan är helt fel ställd.
- 79 00:06:46:22 00:06:52:23 Ja, den visar ju snarare
frågeställarens oförståelse–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 80 00:06:53:02 00:06:57:05 –och då är det inte så lätt att förklara
hela processen.
- 81 00:06:57:09 00:07:02:04 Man måste bearbeta fibrerna.
Du ska spinna dem–
- 82 00:07:02:08 00:07:08:09 –och du ska eventuellt färga dem, beroende
på i vilket stadium man färgar fibrerna.
- 83 00:07:08:13 00:07:13:20 Sen ska du väva dem och sen ska du brodera.
- 84 00:07:13:24 00:07:21:00 Hela den processen är ju...
Ja, det går inte att säga en tid–
- 85 00:07:21:04 00:07:26:22 –och det är helt onödigt,
för det var inte intressant i den epoken.
- 86 00:07:27:01 00:07:29:18 Vad spelar det för roll?

- 87 00:07:29:22 00:07:34:07 Det är resultatet som är det viktiga, inte tiden.
- 88 00:07:34:11 00:07:39:17 Jag bjuder in Cecilia lite här,
för du har också tankar kring det här–
- 89 00:07:39:21 00:07:45:09 –och frågan kring arbetstid
och kanske hur den här frågan då är felställd.
- 90 00:07:45:13 00:07:51:07 Ja, om man tänker på det här med kostnad,
så är det idag väldigt viktigt med arbetskostnad.
- 91 00:07:51:11 00:07:54:12 Saker får inte ta tid och inte kosta för mycket.
- 92 00:07:54:16 00:07:59:00 Men går vi längre tillbaka
så ligger värdet mycket mer på materialet.
- 93 00:07:59:04 00:08:01:17 Det var det som var intressant, och bokfördes.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 94 00:08:01:21 00:08:06:07 Det kan gå tillbaka till 1500-, 1600- och 1700-talet eller ännu senare i tid.
- 95 00:08:06:11 00:08:11:03 Vad som bokförs i räkenskaper när man tillverkar saker är oftast materialen–
- 96 00:08:11:07 00:08:16:08 –men inte kostnaden för arbetstiden, den blir inte intressant i sammanhanget.
- 97 00:08:16:12 00:08:18:18 Det är inte den man köpslår om.
- 98 00:08:18:22 00:08:24:13 Arbetet görs, men det är kostnaden för material som är det intressanta.
- 99 00:08:24:17 00:08:28:17 Det är ett annat sätt att se på tillverkning än i dag när allt ska gå fort–
- 100 00:08:28:21 00:08:31:24 –och våra löner gör att tiden blir dyr.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

101	00:08:32:03	00:08:36:22	Det kan man se i gamla skråordningar
eller hur man mätte kvalitet på tyger.
102	00:08:37:01	00:08:43:03	Sammetstyger i Italien under medeltiden
vägde man för att bedöma kvaliteten–
103	00:08:43:07	00:08:46:18	–för det var materialmängden
som var det intressanta.
104	00:08:46:22	00:08:52:11	Sen kan man tänka på det här med material
och närhet och kostnader och tid.
105	00:08:52:15	00:08:56:11	Det är först efter Columbus
och kolonialiseringen–
106	00:08:56:15	00:09:00:13	–som många av färgämnen som fanns där
blev tillgängliga här i väst–
107	00:09:00:17	00:09:05:09	–och blev en dyrbar vara. Men där fanns

de ju nära till hands och lokalt.

- 108 00:09:05:13 00:09:08:01 Det måste ju också ha satt andra perspektiv.
- 109 00:09:08:05 00:09:14:13 Det är inte så att tiden inte var intressant,
egentligen, men ur ekonomisk synpunkt...
- 110 00:09:14:17 00:09:21:09 Men eftersom allting i princip gjordes för hand
så visste ju alla–
- 111 00:09:21:13 00:09:25:03 –och det var så vanligt...
- 112 00:09:25:07 00:09:28:20 Med högreståndskläder
kanske det inte var på samma sätt.
- 113 00:09:28:24 00:09:32:14 Men i ett vardagshushåll såg ju barn och alla–
- 114 00:09:32:18 00:09:36:17 –hur mamma eller mormor
satt och spann och vävde.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 115 00:09:36:21 00:09:40:15 De visste processen...
- 116 00:09:40:19 00:09:46:21 ...så att det var ju inte så
att den nedvärderades–
- 117 00:09:47:00 00:09:52:23 –men det går inte att sätta ett pris på den
och då syns den inte i papper och räkenskaper.
- 118 00:09:53:02 00:09:57:01 Ja, och att man kanske inte ställde
liknande frågor.
- 119 00:09:57:05 00:10:02:00 Jag skulle vilja bjuda in Bodil. När vi pratade
tidigare så hade du lite tankar om det där–
- 120 00:10:02:04 00:10:08:17 –just det vi inte riktigt vet kring...
Du ställde lite nya frågor.
- 121 00:10:08:21 00:10:12:17 Jag kan ju börja med sånt om tid

som jag faktiskt vet.

122	00:10:12:21	00:10:17:17	Jag vet att jag började tänka på tid
när jag var fyra år.
123	00:10:17:21	00:10:22:00	Vet man nåt sånt så tidigt
så är det ett händelseminne.
124	00:10:22:04	00:10:26:17	För min del handlade det om
att jag missförstod årsringar.
125	00:10:26:21	00:10:31:11	Jag fick för mig att om man sågade
huvudet av mig och tittade ner–
126	00:10:31:15	00:10:34:15	–så skulle man se fyra årsringar.
127	00:10:34:19	00:10:38:24	Och snart skulle det bli fem,
för det var ju det livet gick ut på.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 128 00:10:39:03 00:10:44:13 Jag funderade på det så mycket så att också nu
när jag inte längre tror på det–
- 129 00:10:44:17 00:10:48:05 –så tycker jag att det är en fantastisk bild.
- 130 00:10:48:09 00:10:54:11 Vi sitter här nu och pratar med varandra
och visar varandra hur vi ser ut–
- 131 00:10:54:15 00:11:00:20 –i den senaste årsringen. Man kan höra på
rösten ungefär hur gammal en människa är–
- 132 00:11:00:24 00:11:05:13 –och utifrån vårt tankesätt så skulle
en utomjording kunna placera in oss–
- 133 00:11:05:17 00:11:08:07 –till denna tid som vi lever i.
- 134 00:11:08:11 00:11:14:13 Men poängen med årsringarna är ju
att vi har dem allesammans hela tiden.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 135 00:11:14:17 00:11:19:00 Det tankesättet förde jag in
när jag läste Kerstins fantastiska bok.
- 136 00:11:19:04 00:11:21:24 Tack så mycket för den!
Jag har haft mycket glädje av den redan–
- 137 00:11:22:03 00:11:26:13 –och jag kommer att få ännu mer
efter det här samtalet.
- 138 00:11:26:17 00:11:33:06 Då begrundade jag
att om man tar 2 000 år bakåt i tiden...
- 139 00:11:33:10 00:11:37:11 Det skulle motsvara 2 000 årsringar.
- 140 00:11:37:15 00:11:42:13 Då är det trots allt så
att det här materialet är tämligen välbevarat.
- 141 00:11:42:17 00:11:45:21 Det är klart att det har ändrat sig lite grann
på de 2 000 åren–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 142 00:11:46:00 00:11:51:10 –men det viktigaste som har ändrat sig
är ju generationerna av människor–
- 143 00:11:51:14 00:11:54:21 –som successivt har utvecklat sitt tänkande.
- 144 00:11:55:00 00:11:58:11 Och här sitter vi nu och fäster oss
vid trådens längd och saxen–
- 145 00:11:58:15 00:12:04:00 –men det måste ju finnas en väldig massa
annat som går in i vår tolkning av detta.
- 146 00:12:04:04 00:12:09:18 Då är det ju häftigt att se att det finns
ett material som i stort sett är oförändrat.
- 147 00:12:09:22 00:12:13:22 –Ja, det är fantastiskt!
–Det är också lite tidskusligt på nåt sätt.
- 148 00:12:14:01 00:12:15:13 Det är otroligt.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

149	00:12:15:17	00:12:23:08	Vi har ju liksom ett talesätt
att "lin är guld och ull är mull".
150	00:12:23:12	00:12:27:08	Fast vi som jobbar mest med ull,
vi säger tvärtom–
151	00:12:27:12	00:12:32:03	–därför att linet multnar, men ullen finns kvar.
152	00:12:32:07	00:12:36:19	Jag funderade på det här med koppling
till årsringar, erfarenhet och tolkning.
153	00:12:36:23	00:12:43:00	När man jobbar med historia är det
så lätt att ta sin egen tids glasögon på sig–
154	00:12:43:04	00:12:46:17	–när man betraktar nånting
och tolkar ett material.
155	00:12:46:21	00:12:51:17	Det är ju vår varseblivning av världen,
våra egna erfarenheter, som påverkar–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 156 00:12:51:21 00:12:57:00 –vad vi kan se som rimligt
eller förutsätta, tänka, ana eller tro.
- 157 00:12:57:04 00:13:00:06 Det påverkar väldigt mycket våra tolkningar,
samtidigt som–
- 158 00:13:00:10 00:13:04:22 –när man som Kerstin har gjort här,
återvänder verkligen då nära föremålen–
- 159 00:13:05:01 00:13:10:22 –och förutsättningslöst försöker titta på: "Vad är
det jag ser? Jo, jag ser en tråd som löper."
- 160 00:13:11:01 00:13:14:08 När man plötsligt börjar se vad som har hänt
med materialen och tekniken–
- 161 00:13:14:12 00:13:20:03 –och låter det berätta, så öppnas våra ögon
för helt andra perspektiv än de som vi kanske–
- 162 00:13:20:07 00:13:24:03 –i en första anblick hade med oss
utifrån våra egna erfarenheter.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 163 00:13:24:07 00:13:28:17 Det är det som är spännande med föremål,
att de öppnar våra ögon för nya erfarenheter–
- 164 00:13:28:21 00:13:31:11 –och tankesätt.
- 165 00:13:31:15 00:13:35:09 Ja, det är väldigt spännande, tycker jag.
- 166 00:13:35:13 00:13:42:04 Där blir ju då nån sorts skillnad
på de här relativt korta perspektiven–
- 167 00:13:42:08 00:13:45:12 –som när jag tog mig själv
från det att jag var fyra år.
- 168 00:13:45:16 00:13:49:02 När man kommer upp
till de här 2 000-årsvarianterna–
- 169 00:13:49:06 00:13:53:18 –så gjorde jag nån jämförelse med,
jag är i grunden hallänning–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 170 00:13:53:22 00:13:58:15 –och i Halland har det uppkommit
en liten rörelse för närvarande–
- 171 00:13:58:19 00:14:04:07 –att det är många bland hantverkare
som sitter och stickar bingé.
- 172 00:14:04:11 00:14:09:00 Att sticka bingé innebär
att man tar upp gamla mönster.
- 173 00:14:09:04 00:14:14:09 Det är två färger. Det är jättekomplicerade
mönster, men de är stickbara.
- 174 00:14:14:13 00:14:19:08 Där kommer fram allt ifrån grytlappar
till fantastiska klädnader.
- 175 00:14:19:12 00:14:23:22 De som sitter där och stickar pratar mycket,
i alla fall med mig–
- 176 00:14:24:01 00:14:28:13 –om att de gör detta, bland annat för

att de tycker att det är kul att gå tillbaka–

177 00:14:28:17 00:14:35:19 –men de vill också hålla detta levande
så att generationer efter dem ska sticka bingé.

178 00:14:35:23 00:14:38:22 Och då tänker jag när jag kommer till 2 000 år–

179 00:14:39:01 00:14:43:04 –att de idéerna kan vi inte få
kring Paracastextilierna.

180 00:14:43:08 00:14:49:13 Eller är det nån av er som ens har tänkt tanken
att ni skulle kunna sätta er och göra detta?

181 00:14:49:17 00:14:56:05 Fundera på alltihop omsatt i vår tid,
i akt och mening att generationer efter oss–

182 00:14:56:09 00:15:00:19 –ska vilja fortsätta att göra så här?

183 00:15:00:23 00:15:04:14 Om jag får hoppa ett litet steg,

men med din inriktning.

184	00:15:04:18	00:15:08:23	Det som gjorde mig intresserad
första gången av äldre textilier–
185	00:15:09:02	00:15:13:01	–då var jag 19 år och hade kommit in
på min textilutbildning–
186	00:15:13:05	00:15:19:09	–och fick en uppgift att jag skulle göra en
beskrivning på det som heter nålbunden vante.
187	00:15:19:13	00:15:24:16	På seminariet skickades jag i väg till historiska
museet för att titta på Åslevanten–
188	00:15:24:20	00:15:28:17	–som vid den tiden var daterad till 400-talet.
189	00:15:28:21	00:15:34:10	Jag skulle gå dit och titta på den
och sen göra en beskrivning. "Va?!"

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

190	00:15:34:14	00:15:39:03	Det var första året jag gick där och jag insåg det omöjliga i situationen.
191	00:15:39:07	00:15:41:22	Hur skulle jag kunna...?
192	00:15:42:01	00:15:46:03	Och inte får man ta på den eller vända på den eller nånting.
193	00:15:46:07	00:15:53:05	Jag ringde hem till pappa, som var bibliotekarie: "Kan du hitta några böcker om nålbindning?"
194	00:15:53:09	00:15:59:22	Han letar och hittar några teoretiska förklaringar, och de sa ingenting.
195	00:16:00:01	00:16:06:06	Jag började bli förtvivlad, för det här var ju en uppgift i början på min utbildning.
196	00:16:06:10	00:16:11:01	Så hittade vi en tant uppe i skogarna som kunde–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 197 00:16:11:05 00:16:16:23 –och som lärde mig hur man gjorde hennes teknik, hennes variant.
- 198 00:16:17:02 00:16:23:08 Då frågade jag henne: "Hur kommer det sig att du kan när det inte står i böcker?"
- 199 00:16:23:12 00:16:28:10 "Pappa brukar kunna ta fram varenda bok, men det finns inget."
- 200 00:16:28:14 00:16:31:22 "Jag har lärt mig av min mormor."
- 201 00:16:32:01 00:16:40:07 Då tänkte jag: "Mormor och farmor och farmor och mormor tillbaka till 400-talet."
- 202 00:16:40:11 00:16:48:17 Flickor har suttit bredvid sin mamma, mormor eller farmor och sett och gjort.
- 203 00:16:48:21 00:16:54:24 –Du pratar i din bok om den tysta kunskapen.
–Det är tyst, för det skrivs inte ner.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

204	00:16:55:03	00:17:00:07	Och för mig passar det alldeles perfekt
eftersom jag är dyslektiker.
205	00:17:00:11	00:17:06:24	En kunskap som var så stor
och som det inte fanns bokstäver till, liksom!
206	00:17:07:03	00:17:12:22	Jag hade lite funderingar kring erfarenhet.
Det är ju nåt som tar tid att bygga upp.
207	00:17:13:01	00:17:16:02	När man säger:
"Du kan väl rekonstruera det där."
208	00:17:16:06	00:17:21:17	Ja, fast vi kanske behöver 40 års erfarenhet
av att jobba med de teknikerna först–
209	00:17:21:21	00:17:25:04	–innan vi kan rekonstruera just det föremålet.
210	00:17:25:08	00:17:30:06	Det krävs både råmaterial men också
erfarenhet för att göra nåt sånt här.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 211 00:17:30:10 00:17:33:20 Det är så fint att vi kan gå så här emellan.
- 212 00:17:33:24 00:17:39:12 Rätt vad det är så pratar vi om en sak, ett ting,
och sen är vi inne på det immateriella–
- 213 00:17:39:16 00:17:42:12 –och sen är vi inne på vanor och beteenden.
- 214 00:17:42:16 00:17:47:09 Och en del av det som vi kan känna
som väldigt svårt, det kan vara så enkelt–
- 215 00:17:47:13 00:17:52:09 –så att det ibland bara handlar om
i vilken ordning man tänker–
- 216 00:17:52:13 00:17:57:04 –för det finns så många loopar på tankarna
så det kan bli så olika.
- 217 00:17:57:08 00:18:02:20 När jag tittar i...mest via Kerstins bok,
bara sitter och tittar–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 218 00:18:02:24 00:18:09:19 –så kan jag inte låta bli att beundra det
lite naivt, och så blir jag förundrad–
- 219 00:18:09:23 00:18:16:10 –och så tänker jag bland annat
på det här med svepningarna som de hade–
- 220 00:18:16:14 00:18:21:23 –tror vi kanske, till de döda.
Alltså, varför gjorde de detta?
- 221 00:18:22:02 00:18:28:05 Var det för att markera en övergång
mellan levande och döda?
- 222 00:18:28:09 00:18:31:07 Eller var det för att skicka med de döda–
- 223 00:18:31:11 00:18:36:12 –nåt som de döda skulle kunna ha
så att de kunde minnas oss?
- 224 00:18:36:16 00:18:41:10 Eller var det för att de skulle vara
vackert klädda när man träffades igen?

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 225 00:18:41:14 00:18:47:15 Vet vi nånting om vilka föreställningar
de kan ha haft om liv och död–
- 226 00:18:47:19 00:18:52:01 –för det måste ju finnas
andra föremål än textilier?
- 227 00:18:52:05 00:18:58:17 De hade ju säkert nån avsikt med det de gjorde,
för det brukar människor ha.
- 228 00:18:58:21 00:19:03:19 En av deras avsikter var garanterat inte
att vi 2 000 år senare–
- 229 00:19:03:23 00:19:08:20 –skulle sitta här och prata om detta
i ett annat land.
- 230 00:19:08:24 00:19:12:12 Men jag kan ändå inte låta bli att fundera över:
- 231 00:19:12:16 00:19:20:05 Nu är vi här,
anta att vi skulle vilja skicka nånting framåt–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracasttextilierna
Transkribering

- 232 00:19:20:09 00:19:26:00 –och försöker tänka 2 000 år framåt i tid.
- 233 00:19:26:04 00:19:33:06 Vi är vana vid att tänka i termer av våra barn,
barnbarn och kanske även barnbarnsbarn–
- 234 00:19:33:10 00:19:36:22 –men sen börjar det bli väldigt abstrakt.
- 235 00:19:37:01 00:19:41:00 Om man försöker tänka 2 000 år framåt i tiden–
- 236 00:19:41:04 00:19:44:05 –så är det ju nästan
som att tänka på evigheten–
- 237 00:19:44:09 00:19:49:13 –för vi har tappat proportionerna,
vi är uppe i 60 generationer.
- 238 00:19:49:17 00:19:55:10 Jag kan inte säga så "barnbarnsbarnsbarn"...
Men ni får tänka själva fram till 60.
- 239 00:19:56:21 00:20:01:23 Vad tror ni att vi skulle vilja skicka framåt

från vår tid?

- 240 00:20:02:02 00:20:09:14 Och vad tror ni att vi lämnar efter oss som kommer att vara nåt budskap om 2 000 år?
- 241 00:20:09:18 00:20:13:04 –Underbar fråga!
–Jag kan göra den mycket konkret.
- 242 00:20:13:08 00:20:18:19 Vi har ju ständiga diskussioner om det radioaktiva avfallet från våra kärnkraftverk.
- 243 00:20:18:23 00:20:23:08 Då handlar det inte om 2 000 år, utan om 100 000 år.
- 244 00:20:23:12 00:20:30:13 Man diskuterar vilken inkapsling vi ska ha som säkert ska kunna hålla i 100 000 år.
- 245 00:20:30:17 00:20:37:02 Medan en sån som jag tänker att, anta att det finns människor här om 100 000 år.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

246	00:20:37:06	00:20:43:15	Det har gått nån istid och så däremellan,
så hittar de nånting som de måste förstå då:
247	00:20:43:19	00:20:49:20	"Att det måste vara väldigt märkvärdigt,
för det är fint skött. Bäst vi öppnar det."
248	00:20:49:24	00:20:53:15	Vi vill ju se till
att de inte ska försöka göra det–
249	00:20:53:19	00:20:59:01	–även om det är fint inkapslat, men vi vet ju
inte vad vi skulle sätta på för varningstecken.
250	00:20:59:05	00:21:05:11	Vad kommer de att tolka som varning
eller tolka som att detta är väldigt fint?
251	00:21:05:15	00:21:11:01	Av sånt här drar man slutsatsen att framåt
tänker vi inte särskilt långt–
252	00:21:11:05	00:21:13:19	–och bakåt, tänker jag–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

253	00:21:13:23	00:21:19:23	–att det går bra att tänka till Paracastextilierna
och annat som hör till historien.
254	00:21:20:02	00:21:24:05	Men när vi kommer till det förhistoriska,
då det inte finns några lämningar–
255	00:21:24:09	00:21:30:03	–som vi kan vara nåt sånär säkra på,
åtminstone vet vi väl om dessa textilier–
256	00:21:30:07	00:21:34:14	–att de användes bland annat
till att ha runt människor.
257	00:21:34:18	00:21:37:10	Men annat som vi hittar
kan vi inte riktigt veta om det är en sked–
258	00:21:37:14	00:21:41:08	–eller om det bara är en form
som råkade finnas.
259	00:21:41:12	00:21:47:08	De perspektiven får det ju att svindla.
Man måste erkänna att vi vet ju inte.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 260 00:21:47:12 00:21:53:07 Men det är väldigt roligt att prata om det,
för vi börjar undra över vad de hade i huvudet.
- 261 00:21:53:11 00:21:58:08 På temat "Att vi vet inte",
så vill jag bara flika in–
- 262 00:21:58:12 00:22:03:13 –att det finns väldigt mycket i textilierna
som vi kan fundera kring–
- 263 00:22:03:17 00:22:09:08 –när det kommer till symboliken av bildspråket.
Det är ju väldigt mycket olika figurer.
- 264 00:22:09:12 00:22:13:01 Jag läste en sån fin mening i din bok, Kerstin–
- 265 00:22:13:05 00:22:18:17 –kring att "vissa saker kan bara ses
med slutna ögon".
- 266 00:22:18:21 00:22:23:13 –Det är ett citat av en indian, förstås.
–Exakt.

- 267 00:22:23:17 00:22:28:01 Kan du koppla det till bildspråket lite,
för jag tänker att nu blir det också en övergång–
- 268 00:22:28:05 00:22:32:04 –till att vi vet inte de här sakerna,
men i din bok skriver du–
- 269 00:22:32:08 00:22:36:13 –att det finns många likheter
och även många olikheter.
- 270 00:22:36:17 00:22:42:08 Ja, och då tänkte jag liksom
att människan är ju ändå människa.
- 271 00:22:42:12 00:22:46:12 Och det är det här med födandet–
- 272 00:22:46:16 00:22:54:02 –och att saker som snor sig...
Alltså, allt som växer snor sig.
- 273 00:22:54:06 00:22:59:05 Att tråden har blivit en symbol,

det tycker inte jag är så konstigt, egentligen.

274	00:22:59:09	00:23:06:03	Om man tittar på växter, och du kan titta på moderkakan när barnet kommer ut–
275	00:23:06:07	00:23:12:02	–så är det snurrar. Just när det gäller Peru och den delen av kulturen–
276	00:23:12:06	00:23:17:19	–så har de uppenbart varit väldigt skickliga och väldigt intresserade av kosmos.
277	00:23:17:23	00:23:21:00	De har ju varit väldigt duktiga på det, troligen.
278	00:23:21:04	00:23:24:16	Ni vet det här med nascalinjerna, som ni har hört talas om.
279	00:23:24:20	00:23:27:04	De är ju alldeles i närheten.
280	00:23:27:08	00:23:34:16	Ja, det är väl 10–15 mil därifrån,

men ändå liksom, de är så oändliga!

281 00:23:34:20 00:23:39:04

Beskriv nascalinjerna
för de som inte känner till dem.

282 00:23:39:08 00:23:45:07

Alltså, man har ju inte sett dem.
De är linjer i en grusöken.

283 00:23:45:11 00:23:53:08

Det är inte sand, det är grus.
De upptäcktes av en tyska.

284 00:23:53:12 00:23:56:19

Jag har också stannat vid dem–

285 00:23:56:23 00:24:02:00

–och sett att det inte skiljer sig mer
än två–tre centimeter.

286 00:24:02:04 00:24:08:23

I höjd... Och så är det lite lägre här
och en kant där.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 287 00:24:09:02 00:24:12:11 Men hon klättrade upp på en stege
och såg mer.
- 288 00:24:12:15 00:24:18:20 Sen när man börjar flyga i flygplan
då ser vi de här – oändliga linjer!
- 289 00:24:18:24 00:24:23:18 Det spännande är att man inte ser dem
om man tittar nära, bara långt bortifrån.
- 290 00:24:23:22 00:24:29:06 Högt upp, liksom.
Och hur i all sin dar har det funkat?
- 291 00:24:29:10 00:24:33:03 Då säger folk ofta: "Hur är de gjorda?"
- 292 00:24:33:07 00:24:38:03 Det tycker inte jag är konstigt,
för de måste vara gjorda med ett snöre.
- 293 00:24:38:07 00:24:44:09 Ska du ha en rak linje så ska du dra en tråd.
Det är det bästa sättet.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

294	00:24:44:13	00:24:48:04	Sen kan du lägga en tråd och göra figurer.
295	00:24:48:08	00:24:52:23	Själva tillvägagångssättet
tycker inte jag är konstigt.
296	00:24:53:02	00:24:59:05	–Det är naturligt för dig som textilkonstnär.
–Ja, men alltså hur man...
297	00:24:59:09	00:25:06:18	Hur man har sett på världen och skapelsen,
det är ju det. Där kan vi inte veta nånting...
298	00:25:06:22	00:25:12:07	Ser du den kopplingen till kosmos
i Paracastextilierna också?
299	00:25:12:11	00:25:17:02	Då känner jag också att jag vet ju
att i många andra kulturer, även i våra–
300	00:25:17:06	00:25:23:01	–så har vi liksom...
I vår kultur har vi ett träd som centrum.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

301	00:25:23:05	00:25:26:23	Alltså, Yggdrasil–
302	00:25:27:02	00:25:33:09	–och så finns det tre nivåer. Där nere bodde jättarna, sen människorna och sen gudarna.
303	00:25:33:13	00:25:35:16	–I den nordiska mytologin?
–Ja.
304	00:25:35:20	00:25:40:00	Plus de här nornorna som står och spinner livets tråd där nere.
305	00:25:40:04	00:25:42:20	Här ser vi kopplingar, återigen!
306	00:25:42:24	00:25:48:01	Men i det området i Peru,
där det är så mycket berg–
307	00:25:48:05	00:25:51:11	–så har man alltså berget som centrum.
308	00:25:51:15	00:25:58:24	Det är det som når upp till det där, där uppe,

som vi inte fattar nåt av.

309	00:26:02:10	00:26:07:06	Jag träffade en boliviansk kvinna
som berättade–
310	00:26:07:10	00:26:13:18	–om broderier från nutid,
från folk som bor på olika nivåer.
311	00:26:13:22	00:26:22:01	De som bor högst upp på bergen,
de broderade geometriska former.
312	00:26:22:05	00:26:27:10	De som bodde längst ner broderade kaos.
313	00:26:27:14	00:26:34:13	De som bor på mitten, även i dag, de broderar
bilar, flygplan, blommor och hus och så.
314	00:26:34:17	00:26:40:11	Men de som bor längst ner,
där kunde man inte urskilja ordentligt...

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

315	00:26:40:15	00:26:43:08	Du beskriver också de här tre nivåerna i din bok.
316	00:26:43:12	00:26:48:19	Då kände jag igen det från järnåldern eller hur långt tillbaka det nu går.
317	00:26:48:23	00:26:51:20	Det vet jag inte om vi vet, egentligen.
318	00:26:51:24	00:26:58:18	Det finns liknande tankegångar i andra kulturer om det här med olika nivåer.
319	00:26:58:22	00:27:01:22	Jag tänkte mest på vad man kunde se i övrigt.
320	00:27:02:01	00:27:09:03	Det är klart att stjärnhimlen dominerade våldigt mycket mer förr än vad den gör nu.
321	00:27:09:07	00:27:14:01	Det betyder att mycket av det man kan se där uppe–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 322 00:27:14:05 00:27:19:06 –det blir ju väldigt dominant,
och det höll i sig långt fram i tiden–
- 323 00:27:19:10 00:27:23:21 –då man bland annat gjorde den skillnaden,
som jag associerar till–
- 324 00:27:24:00 00:27:29:22 –att på himlen så ser det ju ut som om allting
är sfäriskt, alla rörelser är sfäriska.
- 325 00:27:30:01 00:27:33:10 Det ser ut som om de går runt oss.
- 326 00:27:33:14 00:27:37:05 Här nere på jorden rör vi oss lite i sicksack.
- 327 00:27:37:09 00:27:43:12 Det påstås att det var det som var bakgrunden
till att det var så väldigt svårt att uppfinna hjulet.
- 328 00:27:43:16 00:27:51:18 Hjulet som ger en rörelse framåt. Det var ju
en cirkulär rörelse, men den blev linjär.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 329 00:27:51:22 00:27:56:09 Det sägs ha varit en spärr
i människors tänkande–
- 330 00:27:56:13 00:28:00:05 –att det sfäriska var där uppe på himlen–
- 331 00:28:00:09 00:28:05:21 –och det här sicksack, som du beskrev bäst
när man var längst ner där det var kaos–
- 332 00:28:06:00 00:28:12:05 –det var den mänskliga och jordens
och världens rörelse. Sånt finns ju också med!
- 333 00:28:12:09 00:28:18:05 Jag tror att himlavalvet har betytt jättemycket
för hur man ser former och tänker.
- 334 00:28:18:09 00:28:24:13 Oh ja. Jag har ju träffat mycket
ifrån Centralasien.
- 335 00:28:24:17 00:28:30:05 Deras den här...
Nu har jag glömt vad det heter...

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

336	00:28:30:09	00:28:36:14	När man egentligen inte har några gudar,
utan man tror på livet.
337	00:28:36:18	00:28:44:02	Då kan vi jämföra det med
yin och yang-symbolen som har två delar.
338	00:28:44:06	00:28:49:10	Och då säger de i Kirgizistan och där–
339	00:28:49:14	00:28:56:00	–att allt som man inte kan ta på; luft, ljud...
340	00:28:56:04	00:29:02:21	Det är den manliga delen. Allt som växer,
som du kan ta på är den kvinnliga.
341	00:29:03:00	00:29:10:15	Så det finns den typen av sätt att se
på skapelse och liv och alltihopa också.
342	00:29:10:19	00:29:14:11	Cecilia, har du några tankar kring bildspråket–
343	00:29:14:15	00:29:19:05	–och paralleller till de textilier

som du har studerat?

- 344 00:29:19:09 00:29:23:13 Jag funderar mer på hur saker är gjorda.
- 345 00:29:23:17 00:29:28:07 Men, Cecilia, inget av detta
som vi pratar om nu fanns ju med–
- 346 00:29:28:11 00:29:34:21 –när jag gick i skolan och skulle lära mig att
avigsidan skulle vara lika prydlig som rätsidan–
- 347 00:29:35:00 00:29:40:24 –vilket ju var ett litet helvete, för tråden
skulle fästas och fästas så den inte syntes–
- 348 00:29:41:03 00:29:44:03 –och man skulle klippa av den ända intill.
- 349 00:29:44:07 00:29:49:04 Hur länge har det varit så
att väldigt mycket av hantverket har gått ut på–
- 350 00:29:49:08 00:29:52:08 –att det skulle bli prydligt?

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 351 00:29:52:12 00:29:57:01 Det är mycket
av 1800-talets borgerliga kultur, faktiskt.
- 352 00:29:57:05 00:30:00:08 Jag tycker det är roligt att se
på många av 1600- och 1700-talstextilierna–
- 353 00:30:00:12 00:30:04:07 –där det handlade om andra perspektiv
och principer ibland.
- 354 00:30:04:11 00:30:10:15 Till exempel i reliefbroderier, där vissa ytor är
dolda av en annan bild som överlappar–
- 355 00:30:10:19 00:30:17:13 –då är det inte broderat under, där kan det ligga
fula saker. Man täcker över med nästa bit.
- 356 00:30:17:17 00:30:23:14 Det handlar om helt andra principer, att
hushålla med material var jätteviktigt tidigare–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 357 00:30:23:18 00:30:28:09 –snarare än att det skulle vara prydligt.
Tittar man på sömmar på 1600-talskläder–
- 358 00:30:28:13 00:30:32:08 –alltså kungliga kläder,
så är de jätteslarvigt sydda med grov tråd.
- 359 00:30:32:12 00:30:37:15 Det var en funktionell söm. Den skulle inte
dubbelskådas och ses som vacker–
- 360 00:30:37:19 00:30:43:13 –utan det är en senare kultur, det kommer nog
mycket in med det här kvinnliga och prydliga–
- 361 00:30:43:17 00:30:49:03 –och sedlighet och många andra tankar
som har med prydligheten att göra.
- 362 00:30:49:07 00:30:54:04 Man hoppade ganska friskt i broderier
på baksidan och fick tråden att räcka–
- 363 00:30:54:08 00:30:57:08 –och det skulle gå rationellt och fort...
Andra tankar.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 364 00:30:57:12 00:31:03:07 Den här prydliga baksidan
som vi bär med oss i dag är inte så gammal.
- 365 00:31:03:11 00:31:06:15 Sven-Erik, chefen, han frågade mig–
- 366 00:31:06:19 00:31:12:14 –när vi hade ett nystan från den här tiden,
från Paracastiden:
- 367 00:31:12:18 00:31:18:20 "Det här måste ju betyda nåt, det här nystanet,
för det är så ordentligt gjort."
- 368 00:31:18:24 00:31:21:24 "Det måste ju ha en symbolisk innebörd",
sa han.
- 369 00:31:22:03 00:31:29:21 "Nej, varför det? Om man gör ett nystan
så att tråden inte trillar av så blir det ordentligt."
- 370 00:31:30:00 00:31:36:06 Alltså man kan inte...slarva med det
på nåt sätt, för då hänger det inte ihop.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 371 00:31:36:10 00:31:42:10 Ska du göra en väv är det jättenoga att trådarna ligger rakt och där de ska och inte flyttar på sig.
- 372 00:31:42:14 00:31:51:00 Ser man det på det sättet så måste det vara ordentligt, annars går det inte.
- 373 00:31:51:04 00:31:57:11 En tråd är besvärlig. Om den inte är sträckt så knorvar den ihop sig.
- 374 00:31:57:15 00:32:01:10 Det kan ju ha funnits mycket symbolik i görandet där, som inte vi vet nåt om–
- 375 00:32:01:14 00:32:04:19 –att använda vissa färger, vissa stygn eller handgrepp.
- 376 00:32:04:23 00:32:08:20 Det kan vara mycket symbolik invävd i tillverkningen som kanske inte syns–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 377 00:32:08:24 00:32:14:04 –på den färdiga produkten, men som folk vet
har gått in i det görandet–
- 378 00:32:14:08 00:32:16:10 –och laddat det föremålet med symbolik.
- 379 00:32:16:14 00:32:21:14 Absolut, det håller jag med dig om.
Det är därför jag menar det här med kosmos.
- 380 00:32:21:18 00:32:26:06 Att du gör ett stygn, ett stjälkstygn,
åt ett visst håll–
- 381 00:32:26:10 00:32:31:01 –för att du måste göra det
för att inte snodden i tråden ska gå upp.
- 382 00:32:31:05 00:32:37:10 Eller om du lägger på för mycket snodd,
ett varv till för varje stygn...
- 383 00:32:39:08 00:32:44:00 Överhuvudtaget det här att röra runt.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 384 00:32:44:04 00:32:49:04 Förr så var det ju så att man inte fick röra
åt fel håll i en gryta–
- 385 00:32:49:08 00:32:51:11 –för då var nån häxa där.
- 386 00:32:51:15 00:32:57:08 Å andra sidan, förr i världen när jag hade
alla barn hemma, så gjorde jag ost.
- 387 00:32:57:12 00:33:02:18 När man hade hållt i löpen fick man absolut
inte vända och röra åt andra hållet–
- 388 00:33:02:22 00:33:05:00 –för då skär det sig.
- 389 00:33:05:04 00:33:09:00 Så den runda rörelsen,
den är viktig i alla sammanhang–
- 390 00:33:09:04 00:33:12:00 –och i tråden, du kan inte plötsligt vända.
- 391 00:33:12:04 00:33:18:21 Och när du spinner så kan sländan plötsligt inte

gå åt andra hållet, för då går tråden av.

- 392 00:33:19:00 00:33:23:12 Jag fick den tanken...
att såna här samtal är ju så roliga–
- 393 00:33:23:16 00:33:27:21 –för vi inser ju att vi vet ingenting,
men vi kan undra över allting.
- 394 00:33:28:00 00:33:31:24 Jag skulle vilja skjuta in en fråga
som handlar om en undran:
- 395 00:33:32:03 00:33:36:18 Vet vi inte säkert,
utifrån de bevarade textilierna–
- 396 00:33:36:22 00:33:44:14 –att de fick i alla fall lov att använda färger,
de som gjorde detta.
- 397 00:33:44:18 00:33:48:10 Fick alla lov att använda färger,
eller var det som i Kina–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 398 00:33:48:14 00:33:53:24 –där färgerna under en lång tid var förbehållen
kejsaren och inga andra fick ha färger?
- 399 00:33:54:03 00:33:58:07 Eller som i västerländska delen av världen,
där man säger–
- 400 00:33:58:11 00:34:01:08 –att männen hade
så färggranna kläder ursprungligen.
- 401 00:34:01:12 00:34:05:22 Det var sen inte
förrän man kunde framställa färger...
- 402 00:34:06:01 00:34:09:08 När man skulle växtfärga
så var det så besvärligt–
- 403 00:34:09:12 00:34:14:07 –så därför fick manliga kläder
ta väldigt mycket av den tiden.
- 404 00:34:14:11 00:34:19:03 Sen blev det kvinnorna som hade färgen
och männen blev svartvita plötsligt–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 405 00:34:19:07 00:34:23:09 –för att det inte var så intressant längre.
Men tillbaka till Paracas.
- 406 00:34:23:13 00:34:29:12 Var det så, tror du,
att många olika grupper på den tiden–
- 407 00:34:29:16 00:34:32:24 –kunde få lov att använda färg?
- 408 00:34:33:03 00:34:39:17 Det är en väldigt svår fråga. Från början så är
det ju faktiskt så att fibrerna i sig har färg.
- 409 00:34:39:21 00:34:46:15 Bomull är...just i Peruområdet,
kanske i grannländerna också–
- 410 00:34:46:19 00:34:52:09 –så finns det allt ifrån
riktigt mörkt, mörkt brun bomull till rosa–
- 411 00:34:52:13 00:34:55:23 –och alla beigefärgade varianter där emellan.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 412 00:34:56:02 00:35:01:01 Jag misstänker att det är en blå, men den är
det ingen som har undersökt, en ljusblå–
- 413 00:35:01:05 00:35:05:06 –som också är naturlig.
- 414 00:35:05:10 00:35:06:23 –Såpass.
–Ja.
- 415 00:35:07:02 00:35:13:12 Men textilierna har ju också väldigt mycket
röda toner. Var kommer de ifrån?
- 416 00:35:13:16 00:35:17:03 Det är ju rot av–
- 417 00:35:17:07 00:35:23:18 –det stora släktet som heter Krapp
med vår vokabulär.
- 418 00:35:24:24 00:35:30:04 Och rött är ju, i många sammanhang
pratar man om den röda jorden.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 419 00:35:30:08 00:35:36:06 Rött är det jordiska,
det är blodet och det är födelse...
- 420 00:35:38:11 00:35:43:01 Men å andra sidan så har det ju också
med de geografiska områdena att göra.
- 421 00:35:43:05 00:35:48:23 Finns den växten där som man kan få rött av?
- 422 00:35:49:02 00:35:53:12 Och indigo, till exempel, det som ger blått,
finns den där?
- 423 00:35:53:16 00:35:57:09 Indigo har varit en jätteviktig handelsvara.
- 424 00:35:57:13 00:36:01:16 Så har det blivit krig
och så har det inte kommit fram nån indigo.
- 425 00:36:01:20 00:36:06:21 De som är mycket intresserade
av så kallade äkta mattor–

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracastextilierna
Transkribering

- 426 00:36:07:00 00:36:13:12 –kan se vilken tid de kommer ifrån,
för var det krig så kom ingen indigo.
- 427 00:36:16:02 00:36:19:12 Det här är otroligt spännande!
- 428 00:36:19:16 00:36:24:11 Ni har bidragit med väldigt mycket nya frågor
och nya tankar–
- 429 00:36:24:15 00:36:29:03 –och förundrande formuleringar
kring Paracastextilierna.
- 430 00:36:29:07 00:36:33:11 Jag tror att det här samtalet
kan pågå resten av dagen–
- 431 00:36:33:15 00:36:38:07 –men jag vill tacka er så hemskt mycket.
Det har varit ett väldigt fint samtal. Stort tack!
- 432 00:36:38:11 00:36:41:11 –Jag vill tacka er!
–Tack.

Inside the Box - Avsnitt 9 – Paracasttextilierna
Transkribering

433	00:36:42:11	00:36:47:14	Du har lyssnat på "Inside the box", en podd
producerad av Världskulturmuseet–
434	00:36:47:18	00:36:52:03	–och Centrum för kritiska kulturarvsstudier
på Göteborgs universitet–
435	00:36:52:07	00:36:57:07	–i samarbete med Folkuniversitetet.
Tack för att du har lyssnat!